

(Sanahuja, monogr. d'Àger, 350-4); 1090: «castrum *Naga*» (ib. 306); 1103: *Naga* (Sanahuja, *Ci. de Balaguer*, 26, i amb grafia «modernitzada», a la p. 128); 1157: «venit --- aragonesos Galin de *Naia*, Guillem de Benavent» --- entre els hostes del palau comtal de Vilamajor (Balari, *Orig.* 693); 1162: *Naga* (Kehr, *Papsturk*, p. 377); c. l'a. 1200: un Bertran de *Naya* acompanyant del rei Pere el Catòlic (*BABL* III 49) (figura entre els senyors aragonesos, perquè aquests pobles estaven agregats a Aragó, però a Aragó no hi ha cap poble *Naya*); 1279: «abbate de *Naya*, (*Rationes Decim. Hisp.* I, 115: citat entre Lluçàs, Lasquarri, Roda i Capella); 1280: «abbate eccl. de Sedarruy. abbate de *Nayà*. --- Stopaynà ---» *op. cit.* I, 134); 1495: *Najan* amb 15 focs en aquest cens; 1554: *Naja* (Moner, *Bibl. Escr. Rbg.* 116); 1620: *Naja* (*Bu. Ass. Exc. Cat.* XI, 128).

És clar que en totes aquestes dades, hem d'accentuar *Naǵā* oxíton.

ETIM. Aràbiga, com vaig indicar en *E.T.C.* I, 118, 265; com ho és la de molts pobles veïns (*Saidí, Alfarràs, Almacelles, Vinganya, Daimús, Faió*; i més al Nord, per Ribagorça: *Magarrofes, Castigaleu, Safó, Manimunsons, Miravet* ---).

Precisant els fonaments de l'etimologia aràbiga, ja vaig explicar en el *DCEC* i *DECH* (III, 799a37-45) que ve de l'arrel *nǵw* 'escapar-se, salvar-se' mot ja usat a l'Alcorà, i no menys a l'àrab d'Espanya: «librar-se», *PALc*; «liberare», *RMa.*; Dozy, *Suppl.* II, 644; amb molts altres derivats: p. ex. *naǵya* «endroit où l'on croit être en sureté», en el Massudí i l'Aganí; el verb *naǵā* «se sauver», a la Història d'Espanya del Nouairí. El substantiu *nāǵā* «salvation» ja a l'Alcorà (Penrice, p. 144a); a Algèria «salut, délivrance, cessation de danger» (Beaussier, 963b).

I no sols consta en *RMa.* (s.v. *liberare*, 456.7f.); sinó també en l'àrab clàssic: *naǵā* que Freytag (IV, 298c) cita de la *Arab. Chrestomathie* de Kosegarten amb el sentit de «effugium, immunitas», «locus elatior, ad quem non pertingit aquae fluxus»; des del Djauhàri (a. 1001) i *naǵǵā* «terrae pars elata» en el *Qamús*, com mots de l'àrab clàssic. Com és sabut, aquests femenins en -ā de vegades passen al romànic com aguts, altres com paroxítons: *riḥā* (mot de l'arrel *rḥy*) accentuat *riḥā* «molino» en *PALc* 313b20, i en el nostre NL *Rifā* (art. infra); *al-qal' a > Alcalā*.

En qualitat de substantiu aràbic encara porta l'accent aglutinat *A(n-)naǵā* en la menció més antiga (1090).

El significat 'lloc elevat en què hom se sent segur' convé magníficament a la posició de Natjà, com ens la descriu Espinàs, i com jo la vaig veure en l'enq.: ara bé no dubtem que els moros se'n servien de punt de suport, car per allí va passar el front de lluita durant més de cent anys: recordem l'avenç de Ramon Berenguer III, en competència amb el Comte d'Urgell,

i amb Alfons I d'Aragó.

També potser fou transmès amb accent paroxíton, si ve d'aquí el nom de la vila de *Lanaja* (70 k. a l'O. de Natjà), avui 2000 hab., a la Sierra d'Alcubierre, a l'OSO. de Sariñena, cedida per Pere el Catòlic l'a. 1212 (MiretS., *Templ.* H 20'); en posició geogràfica ben comparable a la de Natjà, car està entre l'altiplà, o *saso*, de *Lanaja*, i la Sierra de Lanaja al Sud de la vila.

NATZARET

Natzaret (antigament *Llatzaret*), barri de la ciutat de València davant la *platja de Natzaret*, on desemboca el Túria. L'any 1720 hi van traslladar el llatzeret del Grau de València. Casac. oïa *nasarēt* pron. oïda als pescadors del Cabanyal, 1926.

Natzaret, platja del terme de Vila-seca de Solcina (Tarragonès). El nom deu conservar memòria de l'antic llatzeret del port de Salou.

Natzaret, indret dins el port de Palma de Mallorca (el mapa del Cardenal Despuig, S. XVIII, l'anomena *Lazareto*).

Natzaret, partida del terme de Sant Joan d'Alacant (XXXV, 160.1).

ETIM. El *DECat.* estableix que *Llatzeret* és un resultat de la confusió del nom del *Natzaret* bíblic amb el de *Llätzer*, aplicat als leprosos, a causa del fet que a diverses ciutats portuàries es donà el nom de *Natzaret*, com a símbol de pietat cristiana, al lloc on s'asilà o es confinà els leprosos» (v, 95a31-b2). J.F.C.

NAU. Noms provinents del mot per 'embarcació, vaixell' (*DECat.* v, 885a20-24):

Cap de la Nau, gran promontori de la costa del Marq. de Dènia, dins el te. de Xàbia, que constitueix l'extrem més oriental del País Valencià (Mateu, *País Val.*, 107 etc.). *Illot de la Nau*, illot adjacent a l'Illa Plana (Alacantí) (XXXVI, 129.9). *S'Alt de sa Nau*, a Cadaqués (XLV, 121). *Cala sa Nau*, cala de la costa oriental de Mallorca dins el terme de Felanitx. *Sa Nau*, és una seca, a Fornells (Menorca) (XLIV, 38.5).

La Nau, nom d'una partideta de Jusseu (XLIX, 15): aquí potser degut a una roca de forma comparable.

Punta de Navalta < naualta, a Cadaqués (XLV, 117). J.F.C.

NAUCLER, Puig ~

Consta antigament cap a Sant Joan Despí: 1162: *Pui Naucler* (*Cart.* St. Cugat III, 213); 1203: «uxor que fuit A. de Podio *Naucler*» (*Cart.* St. Cugat III, 369); 1206: *Arnau de Nauclers* (*BABL* I, 232).